

NYHETSBREV 3:2007

(Publicerat 2007-08-25)

Det känns som att det kommer att bli en spännande höst. Hur kommer t.ex. världsekonomin att utvecklas? Vet verkligen alla experter som bedyrar dess robusthet, och att de amerikanska bolåneinstitutens problem inte kommer att starta det stora skredet mot lågkonjunkturen, vad de pratar om? Eller är det måhända bara vilseledande besvärjelser ägnade att dra ut på dödsdansen så att alla med tillräcklig ekonomisk intuition och smartness skall kunna säkra sina tillgångar? Kan det fortfarande hända något i USA som gör att Al Gore säger att han vill bli landets nye president? Även om han ihärdigt bedyrar att han inte hyser några sådana planer (se t.ex. www.youtube.com/watch?v=Rg-t-H9c380) så har han nyligen publicerat en bok som är ytterst politisk (*The Assault on Reason*¹). Det är visserligen inte en kampanjskrift utan en välreflekterad och problematiserande analys av att den demokratiska politiska dialogen i USA urartat bl.a. på grund av massmedia så att strängt taget vilket politiskt oförnuft som helst (exemplifierat med bl.a. George Bush hanterande av terrorismen och Irak och hans klimatpolitik) kan framställas, och av allmänheten i val också uppfattas, som föredömligt klokt. Och måhända visar publiceringen av denna bok att Al Gore i varje fall ännu håller en liten dörr öppen för att under speciella och ännu ospecificerade omständigheter kunna träda fram som presidentkandidat. Men tiden börjar förstås bli knapp.²

Sedan kan man ju fråga sig om det pågår något bakom kulisserna i Mellanöstern som gör att det till synes tragiska paret Abbas och Olmert skulle mot alla odds kunna få till något som skulle kunna ses som ett solitt framsteg mot fred. Och hur blir det i Irak? Är generalen David Petraeus en rättfram och klok militär, eller kommer han att presentera en rapport som gör det möjligt för Bush att

¹ En intressant föreläsning där Al Gore presenterar sin bok kan ses på www.youtube.com/watch?v=jdPcwwK5DII.

² Mina mera spekulativa tankar kring Al Gore och hans möjliga framtida presidentskap kretsar kring den känsla jag fick när han förlorade valet 2000. Att det berodde på oegentligheter är tämligen uppenbart och därför gick mina tankar till Richard Nixon. Nixon var ju i valet 1960 sittande vicepresident liksom Gore, och han förlorade mot John Kennedy efter vad som förmodas vara oegentligheter under rösträkningen. Min omedelbara tanke var att nu kommer Gore att följa Nixonspåret, dvs. Nixon ställde inte upp i valet 1964, men ställde däremot upp 1968 och vann. Och hittills har ju denna tanke stämt med verkligheten. Gore ställde inte upp i valet 2004, men han har fortfarande möjlighet att ställa upp och vinna 2008.

Min känsla är dessutom att det finns ett band mellan Al Gore och Franklin D. Roosevelt. En liknande slags medkänsla och förståelse för den "lilla människan". Och att Gores verkliga ledargärning därför inte i första hand skulle komma att gälla miljön i något slags teoretisk och opinionsbildande mening utan vara en motsvarighet till Roosevelts insatser under och efter den stora depressionen (*The New Deal*) då han ju gav hopp och framtidstro åt medborgarna i sitt land. Att Gore som president alltså skulle få utveckla en klok och framsynt miljöpolitik som en aspekt av en ekonomisk politik inriktad på rimlig rättvisa inom existerande jordiska ekologiska ramar i stället för att fortsätta den bokstavligen livshotande underkastelsen under illusionen att på lång sikt så kan vi alla bli så rika som vi själva kan föreställa oss. Men detta scenario förutsätter alltså att kraftiga ekonomiska problem utbryter i USA i tillräcklig tid för att substantiellt påverka skaran av presumtiva presidentkandidater. Och hur det blir med den saken får ju visa sig. Men min bekväma sida hoppas förstås att människan skall ta sitt förnuft till fånga utan allt för mycket ståhej.

fortsätta i upptrampade olycksaliga spår?³ Och när skall irakierna inse att hur övertygande de amerikanska misstagen än verkar vara som rättfärdigande av fortsatta bestialiska våldsgärningar så närmar sig den dag då det inte längre går att undvika ansvaret för ett konstruktivt och framåtsyftande agerande.

Detta var förstas bara ett litet axplock bland de frågor som är av största intresse för oss alla som begrundar världens väl och ve? Och jag kommer säkert att återkomma med reflektioner. Men huvudartikeln i detta nyhetsbrev handlar i stället om tankar som utlösts av några saker som kommit i min väg under denna härliga – läs ”underbart svala” – sommar. Jag hör nämligen till den skara människor som tycker att den idealiska sommartemperaturen ur välmåendesynpunkt är si så där 20 grader.

I. Det blå huset – sensommartankar om makt, kärlek och skönhet

När jag ställde mig frågan om det hade hänt mig något under sommarmånaderna som skulle kunna användas till lite nyhetsbrevsreflektioner så fick jag ett snabbt svar. Tre ansikten trädde fram för mitt inre öga: En säregen triptyk bestående av Charles de Gaulle, Lars Lerin och Paul Potts. Och jag ämnar nu komma med några tankar kring de intryck som dessa tre herrar har gjort på mig under sommaren.

Låt mig då börja med de Gaulle. Att just denne gamle general och president dök upp i det inre är inte så långsökt som det i förstone kan verka. Jag har nämligen under sommaren läst om honom i en lysande biografi som jag köpte på bokrea. Knut Ståhlbergs *De Gaulle: Generalen som var Frankrike*⁴.

Mina första starka minnen av de Gaulle är från Algerietkrisen. Jag var ju en pojkspoling på den tiden så jag gjorde väl inga djupare analyser av de Gaulles ledarförmågor. Men jag minns ändå att han framstod som en stark ledare med ett utpräglat sätt att tala, som gjorde djupt intryck. Sedan hör det till saken att jag genom åren aldrig har intresserat mig närmare för hans ledargärning under andra världskriget då han med enastående viljestyrka blev samlingspunkt för *La France Libre (Det fria Frankrike)*. Från London manade han via BBC sina landsmän att tro på seger för friheten och demokratin mot det nazistiska tyranniet och att de skulle sluta se generalen Pétains s.k. Vichyregim som legitim företrädare för Frankrike.

Den 18 juni 1940 gjorde han sin berömda appell till det franska folket som avslutades med orden ”Jag, general de Gaulle, som för närvarande vistas i London ber härmed att få kontakt med alla de franska officerare och soldater som befinner sig på brittiskt område eller kommer att bege sig dit – likgiltigt om de bär vapen eller ej – liksom också med ingenjörer och fackutbildade

³ En utomordentligt fascinerande intervju med Dick Cheney från 1994 (se www.youtube.com/watch?v=6BEsZMvrg-I) ställer den nuvarande amerikanska Irakpolitiken i paradoxal belysning. Han försvarar nämligen beslutet att inte störta Saddam Hussain i det första Irakkriget med utmålning av farhågor som har besannats i synnerligen hög grad under det pågående eländet.

⁴ Knut Ståhlberg, *De Gaulle: Generalen som var Frankrike* (Nordstedts, Stockholm, 2004).

rustningsarbetare som befinner sig på brittiskt område eller kommer att bege sig dit. Hur händelserna än utvecklar sig bör Frankrike inte upphöra att göra motstånd. Det franska motståndets flamma får inte och kommer inte att slockna.”⁵

Tre dagar senare kapitulerar Frankrike.

De Gaulles kommentar som ledare för *Det fria Frankrike* blev:

”Frankrike har förlorat en batalj. Men Frankrike har inte förlorat kriget! Tillfälliga regeringar kan ha kapitulerat, gripna av panik, glömmande hedern, utlämnande landet till underkastelse ... Men ingenting är förlorat ... Det är därför jag uppmanar alla fransmän, var de än befinner sig, att förena sig med mig i kamp, offer och förhoppning. Vårt land befinner sig i dödlig fara. Låt oss kämpa för att bevara det! Leve Frankrike!”⁶

Med oerhörd målmedvetenhet arbetade så de Gaulle för att bygga upp en motståndsrörelse som skulle med värdighet och heder kunna representera det verkliga Frankrike den dag nazisterna jagats ut ur landet.

När han i början av sitt arbete ombads av en journalist att presentera sig själv sa han så här:

”Jag är en fri fransman. Jag tror på Gud och en framtid för mitt land. Jag är inte bunden till någon. Jag har en uppgift och det är bara en: att fortsätta kampen för mitt lands befrielse. Jag förklarar högtidligen att jag inte tillhör något politiskt parti, inte är knuten till någon politiker, vem det vara må, varken till höger, i mitten eller till vänster. Jag har bara ett mål. Befria Frankrike!”⁷

Dessa högstämda ordalag låter ju närmast patetiska för moderna öron. Men det finns all anledning att ta dem på allvar. De Gaulle nådde sitt mål.

En amerikansk författarinna, Mary Borden, träffade de Gaulle tidigt under hans bana som ledare för *Det fria Frankrike* och hon sammanfattade sina intryck så här: ”Jag tror att han kände Frankrikes förnedring som få män kan känna något, och att han bokstavligen talat tagit på sig denna nationella vanära på samma sätt som Kristus enligt den kristna tron tagit på sig världens synd.”⁸

Det som gör general de Gaulle intressant från mitt perspektiv är att han illustrerar en aspekt av makten och maktmänniskan som enligt min mening är mycket dåligt förstådd. I mitt förra nyhetsbrev (www.edris-ide.se/arkiv2-2007.html) kommenterade jag Erik Fichtelius dokumentär om Göran Persson under rubriken *Den missförstådda maktmänniskan – några tankar om Ordförande Persson*. Och jag fick en del reaktioner på denna lilla reflektion. Några var positiva, men några var också starkt negativa. Essensen i kritiken var att det var motsägelsefullt av mig att ägna mig åt något slags återhållen beundran av maktmänniskor samtidigt

⁵ Ibid. sid., 78.

⁶ Ibid. sid., 105.

⁷ Ibid. sid., 106.

⁸ Ibid. sid., 105.

som jag i mina böcker ihärdigt argumenterar för ett icke-auktoritärt ledarskap med den integritetsrespekterande dialogen i centrum.

Men det finns ingen motsättning i detta. Att jag argumenterar för det icke-auktoritära grupp- och dialogcentrerade ledarskapet har att göra med min djupa övertygelse om det värdefulla i att minska allt maktmissbruk till ett minimum. Men det betyder inte att jag menar att makt är något som lätt kan styras och hemtrevliggöras av lite dialog- och gruppprocesser. Makt är en fundamental, ständigt närvarande och ständigt oroande realitet.

I vår mänskliga värld talar vi mycket om kärlek och om kärlekens fundamentala realitet. Om vi förstår vad kärleken är och vilken kraft den besitter är väl mera tveksamt, men vi längtar efter kärlek och vi har våra kärt omhuldade och magnifika illusioner om kärlek. Makt är emellertid något lika fundamentalt som kärlek. Men makten äger inte kärlekens attraktion. Vi fruktar makten, och tror att vi kan tygla den genom att förneka att vi själva har någon makt eller genom att kalla den inflytande eller bara prata lite diffust om demokrati.

Makt är en skrämmande realitet. Maktutövning innebär att sista ordet sägs. Invändningar, argument, förhandlingar, ja allt som hör till själva maktutövandets förspel, om ett sådant uttryck nu alls är lämpligt, upphör i det oryggliga beslutet. Från och med nu gäller detta eller detta. Och bakom detta sista ord hotar maktens slutliga instrument, våldet. Någras makt är andras maktlöshet. Makt hör alltid medvetet eller omedvetet samman med fruktan. Detta kan aldrig suddas ut eller pratas bort och för all framtid hanteras med dialog och andra ur en viss tolkning av kärleken emanerande instrument för att tygla makten.

Makten finns, makten oroar och framför allt kan den vara på gott eller ont. Och mitt envetna argumenterande i föreläsningar och böcker för det jag kallar icke-auktoritärt ledarskap handlar om att försöka på marginalen stärka de krafter som vill tygla och rikta makten åt det goda hållet. Om makten är som Gulliver i Jonathan Swifts *Gullivers resor* så är det icke-auktoritära ledarskapet de linor lilliputtarna använder för att tygla den väldige Gulliver.

Men det här projektet sveps ibland åt sidan av ledare som är i besittning av en särskild kraft. Ledare som med en i det närmaste hypnotisk förmåga att samla människor kring vissa ideal och målsättningar kan katalysera genomgripande kursändringar för det som de har makt över. De verkligen stora ledarna kommer till oss som budbärare från en annan och möjlig framtid. Och en del av nuets lilliputtar, och ibland de allra flesta, släpper det mesta av sina tyglingsförhoppningar och låter sig ryckas med i en väldig ström av nydanande kraft som katalyseras av den förhoppningsvis framsynte och gode ledaren. Martin Luther King kom t.ex. med ett budskap från ett framtida USA utan rasdiskriminering. Det blev ”ett djävla liv”, om uttrycket tillåts, och det kostade honom livet. Men han gick inte omärkt förbi. Nelson Mandela trädde fram som en budbärare från ett framtida apartheidfritt Sydafrika. Det var inte populärt i många kretsar. Men han hade den resning som gjorde att han kunde fokusera den maktenergi som kom att stöpa om hans land i grunden.

Efter läsningen av Ståhlbergs biografi förstår jag att Charles de Gaulle var en man med liknande resning, men med ett annat uppdrag. Han fullföljde det med benhård och beundransvärd konsekvens. Personer av detta slag blir alltid både hatade och älskade. Men vi klarar oss inte utan dem!

Se bara på vår egen tid och hur plågsamt befriad den är från framsynt ledarskap. Och då syftar jag förstås inte bara på gamla Sverige utan jag menar att bristen på framsynt ledarskap är en global sjuka. Lilliputtarna har lyckats snärja in dem som är satta att hantera maktenergin i kortsiktiga och opportunistiska popularitetsövningar. Vi har helt enkelt politiker som är mästare på överslätande och inställsamt prat. Oavsett vilka problem som diskuteras så är det en sport för ansvariga personer att framställa det som att problemen är på god väg att lösas med någon liten justering här eller där. Oppositionspolitiker larmar förstås lite mer. Men deras indignationsnummer är ändå stämde i samma tonart som makthavarnas tillrättalagda utsagor. För i grunden är vi ju ändå på rätt väg! För egen del kan jag emellertid inte se annat än att vi med ett de Gaullerelaterat bildspråk lever i en Vichyregim som kapitulerat för illusionen om att den rådande utvecklingsmodellen inte bara håller för framtiden utan att den också är vårt oundkomliga och rätta öde.

Visst finns det en motståndsrörelse i det lilla. Och dess makt ökar. Men ännu alldeles för långsamt. Det som saknas är motsvarigheter till general de Gaulle. Politiska ledare som är mäktiga och trovärdiga budbärare från den framtid då politiken är omlagd i ljuset av visionen om en ”global värld i frihet och demokrati, med rimlig ekonomisk rättvisa inom och mellan länder, där de ekonomiska resurser som används ryms inom de ekologiska ramar som gäller på jorden och där det arbete som krävs för att hålla den ekologiskt tolerabla ruljangsen igång också fördelas rimligt rättvist, för alla måste kunna söka självinsikt, värde och mening genom att med arbete bidra till sitt samhälle och sin grupp. En global värld med en blomstrande kultur som celebrerar den lyckliga utgången av övergångskrisen.”⁹

Var finns ni? Är det ännu inte tillräckligt illa ställt i vår värld för att ni skall kunna träda fram? För det kan väl inte vara så illa att lilliputtarna får klara sig själva bäst de kan. Det vill jag inte tro, och jag tror det inte heller.

Lars Lerins värld minner väl inte särskilt mycket om den stora maktvärlden annat än att denne gudabenådad akvarellmålare ofta har valt motiv som påminner om hur ovarsamt den stora maktvärlden faktiskt far fram med de små människorna i bl.a. de värmländska s.k. avkrokar där Lerin har sina rötter.

Jag blev först medveten om Lars Lerins existens när jag såg ett TV-program om honom, medan han bodde och verkade i Nordnorge. Där hade han sin älskare, sin brännvinsflaska och sina målarattiraljer. Det var ett utomordentligt fascinerande program. Och det fick mig att köpa några av hans konstböcker.

Att jag tyckte om hans bilder förvånade mig. Och fick mig att försöka förstå varför. Det finns inga enkla svar på den frågan. Men från början tyckte jag att det

⁹ Karl-Erik Edris, *Den vise VD:n* (Edris-Idé Förlag, Trångsund, 2005) sid. 354-355.

fanns en märklig kärlek i hans sätt att se. Bilderna är ofta mörka och föreställer inte sällan hus. Gamla hyreslängor eller stugor av allehanda slag och i skiftande skick. Dessutom är hans målningar så gott som alltid folktomma. Och kanske är det därför känslan av förfall också lurar i bilderna.

En sommar för något år sedan – det var nog 2003 – var det en stor Lerinutställning i Skärhamn på Nordiska akvarellmuseet (www.akvarellmuseet.org). Det som gjorde mest intryck på mig var en hel vägg av små stugbilder. Det var som en uppenbarelse. Jag är själv född i en liknande avkrok som Lerin. I Dalsland närmare bestämt. Och jag är dessutom 8 år äldre. Så jag har också sett dessa hus, och känner igen lukten av vedspis, snus, utedass och 1800-tal.

Det är inte direkt Stureplanspuls i dessa bilder. Men är det bara vemod över förfall, att den moderna tiden sugit livskraften ur dessa miljöer. Eller vad är det som gör bilderna så fascinerande? Att det handlar om något verkligt kraftfullt kan man förstå om inte annat av Aino Trosells kommentar till en av Lerins bilder:

”Lars Lerins bilder talar för sig själva. Ja, de talar så att man får lust att tala själv. Allt i dem är ju så välbekant men i en förhöjd, fördjupad belysning så att man plötsligt inte bara ser utan också känner hur det egentligen är.

Det var så Shell-macken i Munkfors kom till mig. Jag hade åkt förbi den hundratals gånger i min ständiga rastlösa färd mellan Malung och Göteborg – mina två hemtrakter. Men även Värmland är mitt landskap – mitt känslolandskap där jag förlorat hela mitt morsarv. Värmland är ofullbordat – smärta och vemod. Och halvvägs fanns denna fula Shell-station i detta omöjliga Munkfors – vem, säg vem orkar bo här? Men Lars Lerin hade målat den! Den var vacker! Eller snarare – förklarad. Jag såg för första gången Shell-stationen i Munkfors! Det var den 24 februari 1994 på Galleri Bellman i Stockholm och den monumentala akvarellen fullkomligt knockade mej.

När jag så småningom vacklade ut ur galleriet tickade redan en nyväckt romanvision under mitt hjärta.”¹⁰

I somras var det så dags för en ny Lerinutställning. Denna gång på Grafikens hus (www.grafikenshus.se). Och det fantastiska med den utställningen för min del var att den hjälpte mig att komma ett steg vidare i förståelsen av Lerins bilder. Jag har som sagt alltid känt att det finns en speciell kärlek i hans bilder eller snarare i hans blick, och det var förstås den som frigjorde Aino Trosells eget seende och t.o.m. hennes kreativitet.

Men nu där på Grafikens hus var det ett litet magiskt blått hus som ytterligare fördjupade min känsla för Lerins bilder. Av någon anledning såg jag plötsligt en koppling mellan Lars Lerin och Allan Pettersson, den storslagne symfonikern. Allan Pettersson är ju svårtillgänglig för många i sitt massivt, intensiva brötande

¹⁰ Bengt Berg & Staffan Söderblom red., *Lars Lerin och det mörka ljuset* (Heidrun förlag, Torsby, 2002) sid. 125.

med den djupaste ångest och vanda inför allt mänskligt lidande, men för alla som orkar uthärda kommer så lätta stänk av mild försoning och nåderikt hopp. Stänk som ger en trösterik känsla av att allt går att bära, allt går att uthärda, för sanningen är trots allt att kärleken finns och råder.

Lerin är inte bombastisk, rasande och revolterande som Allan Pettersson. Där är de mycket olika. Lerin plirar vänligt och inlevelsefullt mot eländet och känner det i sin arma varelse. Det har pratats mycket om Lerins personliga problem, sprit, depression och olycklig kärlek. Men hur skall den sårbara kunna må bra i vår tid? Hur mycket är det en personlig sak att må dåligt? Vad betyder medlidande?

Allan Pettersson hade en fruktansvärd reumatism som tvingade honom att krypa baklänges utför trappan i sitt hisslösa hus svärandes eder över sin smärta. Men han rörde vid det gudomliga i sin musik. Och det gör också Lerin i sina målningar.

Det lilla blå huset fick mig att se det. I synnerhet när jag stod på det rätta avståndet. Så för mig handlar Lerins konst om inlevelse och hopp. Hans ofta gråa och trista bilder som på ett ytplan andas en stillastående, vemodig vid-sidan-av-känsla, något överspelat, spridda intryck från den trakt Gud glömde, dallrar samtidigt av ett osynligt men ändå närvarande intryck av att förnyelsens och upprättelsens krafter verkar. Och med risk för att bli högstämnd känner jag att den särskilt gäller ”dessa mina minsta” som Jesus talar om när han förklarar vilka värden som kommer att råda och hävdas den dag då han kommer åter.¹¹

För mig kändes i alla händelser det lilla blå huset som en koncentrerad bekräftelse på detta. Det stod där i sin absoluta verklighet som ett löfte om att den som kan gå in där kommer att kunna sårbart bära medlidandet utan att själv gå under. Och förmodligen är det ett gott tidens tecken att Lars Lerin numera lär vara ljusare till sinnet och dessutom försiktig med spriten. Han har förmodligen målat sig in i sitt eget blåa hus.

Och så visar det sig ändå att Lars Lerin och Charles de Gaulle hade mer gemensamt än man kunde tro. Det ledarskap vi behöver, det framsynta ledarskap som kan utgöra ett stormens öga i den virvelvind av transformerande maktkraft som kan gestalta en god framtid måste stöpas i det medlidande som upprättar och bejakar den lilla människan. Makten och kärleken måste gå hand i hand. Lars Lerin som ledsagare för maktens män och kvinnor.

Och i den här bilden passar också Paul Potts in. Denne man är knappast alls känd i Sverige, men härom månaden vann han en brittisk Idol-liknande tävling som hette *Britain's got talent*. Jag hade i varje fall ingen aning om hans existens förrän jag för en dryg vecka sedan gjorde lite sökningar på *YouTube* efter musik. Och av en ren händelse fick jag syn på en video som sades handla om hans audition inför det brittiska talangprogrammet, och att han där sjöng arian *Nessun*

¹¹ Matteus 25: 31-46.

Dorma ur Puccinis *Turandot*. Jag klickade inte igång filmen utan läste först lite omdömen, och de var extatiskt positiva av typen ”Pavarotti släng dig i väggen”.

Så satte jag då igång den lilla filmen (www.youtube.com/watch?v=1k08yxu57NA). Och det som utspelades var djupt gripande. Där skildrades en 36-årig mobiltelefonförsäljare från södra Wales, en lätt lönnfet herre som pratade om sin osäkerhet och sina förhoppningar och drömmar om att göra karriär som sångare. Så kliver han in på scenen inför juryn. De tittar på honom som om han vore något som katten hade släpat in. Han är klädd i en kostym som kanske en gång i tiden hade haft rätt storlek. Men nu gick den knappast att knäppa och den såg för övrigt ut som om han brukade sova i den. Skuggan från mikrofonen föll också på hans skjortbröst så att det såg ut som en stor fläck. Hade han kanske spillt soppa? En verklig ”loser” tycktes ta plats på scenen.

Och när han sa att han skulle sjunga opera så utbytte jurymedlemmarna menande blickar. De var uppenbarligen helt inriktade på ofrivillig parodi. Och en av dem suckade djupt och sa ”ready when you are”. Och så började Paul Potts sjunga. Han hade valt själva slutklämmen i *Nessun Dorma*, en aria som i sin kraftfullhet och sublima skönhet söker sin like. Och det visade sig vara ett alldeles motiverat val. Det tog bara några sekunder så skrek och visslade publiken i vild förtjusning. Och den kvinnliga jurymedlemmen fastnade i ett emotionellt järngrepp som gjorde att hon satt med hårt knäppta händer medan tårarna rann längs hennes kinder.

En och en halv minut sång och juryn gav sig på nåd och onåd. Omdömena som fälldes var oreserverat positiva, och den kvinnliga jurymedlemmen ansåg att Paul Potts var ett klassiskt fall av hur en bit kol blir en diamant. Ja hon sa också att det var grodan som blev en prins. Och verkligheten är den att hela det brittiska folket kom att sluta denna till synes misslyckade person till sitt bröst och han avgick alltså så småningom med segern i tävlingen och är nu fullt sysselsatt med lanseringen av sin första CD, *One Chance*.

Men det finns ytterligare en dimension av hans genomslag, och det handlar om *YouTube*. Videon om Paul Potts audition finns i två varianter, varav en är lite längre än den andra, och dessa båda har sammanlagt laddats ner 15.000.000 gånger på ett par månader. Denna audition har uppenbarlig spridit sig som en löpeld. Och man kan förstås fråga sig varför.

Paul Potts har knappast världens hittills bästa operaröst som en del *YouTube*-entusiaster proklamerar. Åtminstone inte när skolade operakännare bedömer saken. En del av dessa sågar honom skoningslöst.¹² Men enligt min mening går det inte att ta ifrån honom att han har en mäktig emotionell påverkanskraft i sin röst. Den väller fram som ett lite rått och oborstat flöde av ursprunglig skönhet.

¹² Se t.ex. en artikel av Philip Hensher i *The Independent* (http://comment.independent.co.uk/columnists_a_1/philip_hensher/article2675761.ece%0A%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20). Men det går ju också att skapa sig en egen uppfattning genom att t.ex. utnyttja *YouTube*. Där finns en uppsjö av varianter av *Nessun dorma*, Pavarotti etc. Och så flera kristallinskt klara och upplyftande varianter av den främste av dem alla enligt mitt patriotiska öra, dvs. Jussi Björling, t.ex. www.youtube.com/watch?v=wPEG914GATk.

Den griper tag, så att säga mitt i det mänskliga. Och den skänker något slags enkel och jordnära befrielse. En glädje, en lätthet om hjärtat.

Men det mest påfallande med hela fenomenet Paul Potts är förstås massreaktionerna. Hela Storbritannien blev det man kallade Paul Potts Potty (Paul Potts tokiga). Och *YouTube*-reaktionen visar att det ingalunda är ett begränsat nationellt fenomen. Man kan också på Paul Potts egen hemsida (www.paulpottsofficial.com) se TV-intervjuer och nyhetsinslag från t.ex. USA, Nya Zeeland, Australien, Tyskland, Kina, Hongkong och Norge. Och det jag tror är förklaringen till detta genomslag, utöver själva rösten, är kombinationen av Paul Potts tydliga prägel av osäker underklass och att han med röstens och Puccinis hjälp under några förtätade minuter kunde vända de arroganta, nedlåtande och rent mobbningsbenägna jurymedlemmarnas attityd till oförställd förvåning och beundran.

Den lilla, enkla och i underläge varande människan tar ton, och gör det med sådant besked att det inte går att längre få fäste för nedvärderande schabloner. Under auditiondramats få minuter utspelas helt enkelt ett mirakel, upprättelsens mirakel. Och dessutom en upprättelse i skönhetsens tecken. Så när Paul Potts sjunger sig bortom sin ”loserstämpel” väcks hos alla betryckta människor ett hopp om att denna upprättelse kanske också skulle kunna komma dem till del. Ja det är t.o.m. en tröst att bara få en påminnelse om att upprättelse fortfarande är möjlig.

Det är inte ägnat att förvåna att detta arketypiska mänskliga drama har oerhörd dragningskraft. I synnerhet inte i en tid som vår då vi i rationalitetens, utvecklingens, framstegens och den ekonomiska tillväxtens heliga namn har byggt ett system som förslavar oss samtidigt som insikten om detta blockeras av en bedövande enhetlig politisk retorik understödd av en massivt larmande reklam om allt från vad vi måste ha för att visa att vi är lyckliga och lyckade till försåtliga livsåskådningskampanjer som draperade i vetenskapens prestigemantel skall övertyga oss om att människan ytterst sett inte är något annat än en slumpmässigt uppkommen och ihopkommen genstyrd biologisk varelse. Denna andliga tvångströja skaver på allt fler. Kampanjen för att få oss att tro att vi lever i den bästa av världar är mäktig. Men den är på väg mot ett katastrofalt misslyckande. För den väger i längden lätt mot människornas bångstyriga längtan efter något annat. Något helt annat.

Denna längtan får näring i konsten. Lars Lerins kärleksfulla blick målar oss in i upprättelsens blåa hus. Och Paul Potts sjunger oss in samma blåa hus, och med sin röst påminner han alltså oss alla om att vår oförlösta inre skönhet har makt att upprätta oss själva och alla betryckta och lidande människor med oss.

Nu återstår bara framträdandet av politiska ledare som har den resning som krävs för att liera maktens väldiga energi med kärleken, medlidandet och skönheten för upprättandet den lilla människan.

Politiska ledare av det blå huset!